

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою університету
від 18.12.2025, протокол № 3

ПОЛІТИКА

**ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДІЯЛЬНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

Уведено в дію наказом ректора
від 18.12.2025 № 220

Дніпро
2025

Політика щодо використання штучного інтелекту в діяльності Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» / Мін-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. – Дніпро: НТУ «ДП», 2025. – 13 с.

Укладачі:

Олександр АЗЮКОВСЬКИЙ – ректор;

Артем ПАВЛИЧЕНКО – перший проректор;

Ігор НІКІТЕНКО – проректор з науково-педагогічної та навчально-виховної роботи;

Тетяна МАМАТОВА – начальник відділу внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;

Юлія ТЮРЯ – професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права;

Володимир ГНАТУШЕНКО – завідувач кафедри інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії;

Наталя СОКОЛОВА – доцент кафедри інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії;

Микола БАБЕНКО – начальник юридичного відділу.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Мета впровадження Політики щодо використання штучного інтелекту в діяльності Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (далі відповідно – Політика, університет) – забезпечити уніфіковані підходи до ефективного, етичного та відповідального використання штучного інтелекту в освітній та науковій діяльності університету на принципах академічної доброчесності.

1.2. Університет розглядає впровадження цієї Політики як інструмент не тільки для регулювання використання штучного інтелекту, а й для утвердження культури академічної доброчесності та підвищення якості освіти.

1.3. Під штучним інтелектом (далі – ШІ) у цій Політиці розуміється організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень й алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі ухвалення рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань. Також термін «ШІ» використовують як синонім терміну «система ШІ».

1.4. Університет визнає потенціал ШІ як засобу підтримки та оптимізації освітньої та наукової діяльності. Проте, університет наголошує на відповідальному використанні ШІ з дотриманням принципів академічної доброчесності та усвідомленням потенційних ризиків, пов'язаних з його застосуванням.

1.5. Ця Політика покликана підтримати науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників, співробітників і здобувачів вищої освіти у процесі впровадження ШІ у навчання, викладання та дослідження, надаючи чіткі орієнтири щодо його етичного, ефективного та відповідального використання.

1.6. Політика розроблена з метою ознайомлення з можливостями застосування ШІ у освітній та науковій діяльності. Зазначені продукти, назви компаній і рішення, такі як конкретні платформи чи системи ШІ, наведено виключно як ілюстративні приклади для демонстрації потенціалу технологій і не є рекламою чи обов'язковими до використання.

1.7. Зміст цієї Політики може переглядатися і оновлюватися з урахуванням змін у законодавстві та/або подальшого розвитку технологій ШІ.

2. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЗАСТОСУВАННЯ ШІ В ОСВІТНІЙ ТА НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. При провадженні освітньої діяльності:

2.1.1. **Персоналізація навчання.** Використання ШІ з метою розробки адаптованих навчальних матеріалів, персоналізованих завдань і рекомендацій щодо темпу, форм і методів засвоєння навчального контенту з урахуванням індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти. Наприклад, окремі моделі ШІ, на кшталт Smart Sparrow, здатні генерувати різноманітні завдання з певної теми – від початкового до просунутого рівня складності, забезпечуючи індивідуальний

підхід до навчання з урахуванням потреб і рівня підготовки кожного здобувача вищої освіти.

2.1.2. Дизайн навчальних курсів. Застосування ШІ для оптимізації структури, змісту та способів подачі навчального контенту дисциплін. Наприклад, використання інструментів, таких як відеогенератор Elai для створення мультимедійного контенту, підвищує доступність, інтерактивність і привабливість навчальних матеріалів.

2.1.3. Відновлення та модернізація навчального контенту. Використання ШІ для оцифрування, реставрації та оновлення застарілих або пошкоджених навчальних матеріалів, а також їх переведення у сучасні цифрові формати. Наприклад, розпізнавання тексту на відсканованих сторінках низької якості за допомогою моделей типу Tesseract OCR; конвертація тексту, таблиць і зображень у зручні електронні формати, такі як ePub, за допомогою інструментів типу FFmpeg; адаптація навчального контенту для осіб з особливими освітніми потребами, зокрема з застосуванням технологій Voice Dream Reader, Beeline Reader тощо для забезпечення доступності та зручності його використання.

2.1.4. Інтелектуальна підтримка студентів (віртуальне репетиторство). Застосування віртуальних асистентів і чат-ботів на основі ШІ, таких як Khanmigo та TutorAI, забезпечує індивідуалізовану підтримку здобувачів вищої освіти через оперативне надання відповідей на запитання, детальні пояснення складних тем, допомогу в розв'язанні завдань і підготовці до контрольних заходів, а також цілодобовий доступ до навчальних ресурсів із можливістю інтерактивного зворотнього зв'язку.

2.1.5. Гейміфікація освітнього процесу. Використання ШІ для створення інтерактивного навчального середовища з елементами гри задля підвищення мотивації та залученості до навчання здобувачів вищої освіти. ШІ дозволяє розробляти ігрові сценарії, які розвивають навички комунікації, креативності, командної роботи та критичного мислення, пропонуючи альтернативні підходи до вирішення завдань. Наприклад, платформа Classcraft застосовується для створення гейміфікованих навчальних квестів, де студенти виконують завдання у ролі персонажів, отримуючи бали за досягнення. Інструмент Kahoot! на основі ШІ генерує інтерактивні вікторини, що адаптуються до рівня знань студентів, сприяючи активному засвоєнню навчального матеріалу. Також ШІ-моделі, такі як Minecraft Education Edition, Unity ML-Agents, використовуються для розробки віртуальних симуляцій, що дозволяють студентам практикувати професійні навички в ігровому форматі.

2.1.6. Розвиток мовних і комунікативних навичок. Використання ШІ для вдосконалення мовних компетентностей і комунікативних навичок здобувачів вищої освіти через створення інтерактивного навчального середовища. ШІ дозволяє моделювати реалістичні ситуації спілкування, надавати зворотній зв'язок щодо вимови, граматики та лексики, а також створювати персоналізовані мовні вправи відповідно до рівня мовної підготовки здобувача освіти. Наприклад, Duolingo адаптує мовні завдання до рівня знань користувача, Elsa Speak аналізує вимову й пропонує рекомендації щодо її покращення, Grammarly вдосконалює

письмові навички, DeepL забезпечує якісний переклад текстів, а Google Dialogflow інтегрується у чат-боти для практики ділового чи академічного спілкування в інтерактивному режимі.

2.1.7. Автоматизація планування та організації освітнього процесу. ШІ допомагає прогнозувати обсяг навчального матеріалу та час, необхідний для його засвоєння, а також автоматизує розподіл завдань. Наприклад, такі інструменти Notion AI, Trello з ШІ-інтеграцією або Microsoft Copilot структурують навчальні завдання, визначають послідовність їх виконання, інтегрують їх у календар з персоналізованими нагадуваннями та коригують терміни виконання залежно від індивідуального прогресу.

Головне призначення використання ШІ в освітньому процесі полягає у підвищенні ефективності, інтерактивності та доступності навчання й викладання, сприяючи розвитку академічної спільноти.

2.2. При здійсненні наукової діяльності:

2.2.1. Аналіз великих обсягів даних (Big Data). Використання ШІ-технологій для автоматизованого оброблення, класифікації та візуалізації великих обсягів даних у наукових дослідженнях. ШІ здатен обробляти масиви емпіричної інформації, виявляти закономірності, виконувати статистичний аналіз і наочно представляти дані. Наприклад, інструмент Tableau з інтеграцією ШІ генерує інтерактивні дашборди для візуалізації даних, спрощуючи їх аналіз. Платформа KNIME автоматизує процеси оброблення даних і створення аналітичних моделей. Серед інших ефективних інструментів – RapidMiner, TensorFlow, Google Cloud AI та інші, які підтримують різні методи машинного навчання, прогнозування та обробки природної мови для наукових досліджень.

2.2.2. Ретроспективний аналіз (пошук джерел, їх стислий опис, систематизація) щодо визначеної проблематики. Використання ШІ-технологій для автоматизованого пошуку актуальних наукових джерел, систематизації дослідницьких тенденцій і формування структурованих оглядів літератури. Технології ШІ здатні аналізувати великі обсяги публікацій, ідентифікувати релевантні матеріали, класифікувати їх за темами та пропонувати структуровані узагальнення для дослідників. Наприклад, Semantic Scholar застосовує ШІ для пошуку та ранжування наукових статей за релевантністю, надаючи стислі анотації ключових висновків. Платформа ResearchGate з підтримкою ШІ рекомендує актуальні публікації та допомагає виявляти наукові тренди. Система Zotero, доповнена ШІ-функціоналом, автоматизує організацію бібліографічних даних і генерує структуровані огляди літератури для наукових робіт.

2.2.3. Генерування ідей (для вибору потенційних напрямів, методів, методик, методології, засобів дослідження тощо). Застосування ШІ-технологій для формування нових наукових гіпотез, створення симуляцій і моделювання дослідницьких сценаріїв. ШІ здатен аналізувати емпіричні дані, виявляти потенційні закономірності, пропонувати припущення для подальшого дослідження та створювати віртуальні моделі для тестування гіпотез. Наприклад, програма AlphaFold від DeepMind застосовується для прогнозування тривимірних молекулярних структур і моделювання біологічних процесів. MATLAB з модулями

машинного навчання, такими як Simulink, Machine Learning Toolbox та інші, підтримує створення імітаційних моделей для дослідження фізичних, економічних або соціальних процесів у віртуальному середовищі.

2.2.4. Візуалізація та презентація результатів досліджень. Використання ШІ для автоматизованого створення графіків, діаграм, інфографіки та інших візуальних представлень результатів наукових досліджень у форматі, зручному для аналізу та публічної презентації. Наприклад, інструменти на основі ШІ, інтегровані в Tableau, Power BI, MATLAB чи бібліотеки Python (Matplotlib, Seaborn, Plotly), дозволяють створювати високоякісні графіки та презентації, які легко адаптувати для наукових статей, звітів або виступів на конференціях.

2.2.5. Підтримка академічного письма та публікаційної діяльності. Застосування ШІ-технологій для автоматизації редагування, перекладу, створення стислих викладів, анотацій і бібліографічних описів наукових текстів, а також підготовки рукописів до публікації. ШІ здатен оптимізувати процеси підготовки текстів, зокрема шляхом автоматичного визначення ключових слів і тегів для індексації, форматування рукописів відповідно до вимог видавництва чи конференцій, а також створення коректних бібліографічних посилань. Наприклад, Grammarly аналізує рукописи, пропонуючи виправлення стилістичних і граматичних помилок для підвищення їхньої якості. Платформа DeepL забезпечує високоякісний переклад наукових текстів, адаптований до академічного контексту. Mendeley, EndNote, Zotero із ШІ-функціями автоматизує управління бібліографічними даними та оформлення цитувань за стандартами наукових журналів, таких як APA чи MLA.

2.2.6. Оптимізація командної роботи в наукових проєктах. Застосування ШІ-технологій для підвищення ефективності управління, координації та комунікації у наукових, науково-педагогічних або R&D-проєктах, зокрема в інтернаціональних консорціумах, де виконавці мають різну кваліфікацію, мову та культурні особливості. ШІ автоматизує рутинні процеси, забезпечує безперешкодну комунікацію, відстежує прогрес виконання завдань і виявляє потенційні ризики затримок. Наприклад, платформа DeepL використовує ШІ для точного перекладу повідомлень і документів, полегшуючи спілкування між членами команди різними мовами. Інструмент Asana автоматично відстежує виконання завдань і формує актуальні звіти про хід реалізації проєкту. Система Microsoft Project прогнозує можливі затримки та пропонує оптимальні стратегії управління ресурсами.

Використання ШІ у науковій діяльності спрямоване на розвиток наукового мислення та здатності дослідника формувати й відстоювати власну авторську ідентичність.

2.3. Перелік основних напрямів застосування ШІ у цій Політиці не є вичерпним і може розширюватися з урахуванням інноваційних технологічних рішень, наукових досягнень, змін у законодавстві, етичних норм та потреб освітньої та наукової діяльності.

3. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ЕТИЧНОГО ТА ВІДПОВІДАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ІІІ

3.1. Університет підтримує етичне та відповідальне використання ІІІ за умови дотримання вимог інформаційної безпеки, конфіденційності даних, норм авторського права та принципів академічної доброчесності.

3.2. Технології ІІІ мають використовуватися для підтримки й розвитку людського потенціалу, підвищення якості освітнього процесу і сприяння благополуччю його учасників, водночас зберігаючи провідну роль людини та дотримуючись етичних принципів і норм академічної доброчесності.

3.3. Політика встановлює, що всі учасники освітньо-наукового процесу мають дотримуватися принципів використання технологій ІІІ, зокрема:

Людиноцентризм. Впровадження технологій ІІІ в університеті має бути орієнтоване на підтримку та розширення можливостей здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників і співробітників, сприяючи розвитку їхнього потенціалу з повагою до їхніх прав, свобод і гідності. Використання ІІІ передбачає обов'язкову участь людини у прийнятті рішень для забезпечення їх етичності, обґрунтованості та відповідності цілям освітньо-наукової діяльності університету.

Недискримінація та інклюзивність. Технології ІІІ в університеті впроваджуються з урахуванням різноманітних потреб і рівня підготовки всіх учасників освітньо-наукового процесу, сприяючи створенню інклюзивного середовища і виключаючи будь-які форми упередженості чи дискримінації за ознаками статі, раси, віку, інвалідності або іншими ознаками, забороненими чинним законодавством.

Прозорість. Технології ІІІ в університеті мають застосовуватися відкрито та зрозуміло, зі зобов'язанням учасників освітньо-наукового процесу декларувати факт і обсяг використання таких інструментів під час підготовки робіт та/або завдань. Декларація має містити вказівку на внесок ІІІ та опис відповідних даних взаємодії, наприклад: структурування тексту, перевірка граматики, редагування, переклад, пошук літератури, підготовку таблиць тощо. Під час використання ІІІ користувачі мають усвідомлювати факт взаємодії з такими інструментами.

Конфіденційність і захист даних. Технології ІІІ в університеті мають застосовуватися таким чином, щоб мінімізувати ризики завдання шкоди, зокрема через несанкціоноване використання даних або ухвалення некоректних рішень, та забезпечувати захист конфіденційності й персональних даних учасників освітньо-наукового процесу.

Академічна доброчесність. Технології ІІІ в університеті мають використовуватися в освітньо-науковому процесі з дотриманням стандартів відкритої науки та принципів академічної доброчесності, забезпечуючи достовірність результатів досліджень і прозорість щодо внеску ІІІ в освітньо-наукову діяльність. Учасники мають повідомляти про використання ІІІ, уникати плагіату, маніпуляцій та спотворення даних чи інших порушень, відповідаючи за достовірність і оригінальність своїх робіт відповідно до чинного законодавства.

Етичність. Технології ІІІ в університеті мають використовуватися відповідально, з дотриманням етичних норм і цінностей, щоб забезпечити позитивний вплив на освітньо-науковий процес і суспільство, уникаючи негативних соціальних чи етичних наслідків. Усі учасники освітньо-наукового

процесу зобов'язані застосовувати ІІІ з повагою до прав і свобод інших осіб, сприяючи довірі та етичній взаємодії відповідно до чинного законодавства.

Відповідальність. Технології ІІІ в університеті мають використовуватися як допоміжний інструмент для розширення можливостей та підтримки учасників освітньо-наукового процесу. Незалежно від застосування ІІІ відповідальність за прийняті рішення, створені документи та їхні наслідки в освітній, науковій чи адміністративній діяльності покладається на особу, яка їх ухвалила або створила. Учасники зобов'язані забезпечувати обґрунтованість і відповідність результатів використання ІІІ чинному законодавству та Політиці університету.

4. ТИПИ ОБМЕЖЕНЬ ВИКОРИСТАННЯ ІІІ В ОСВІТНІЙ ТА НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

4.1. В університеті використання ІІІ визнається допустимим та доцільним у разі, якщо воно відповідає принципам академічної доброчесності, супроводжується належною перевіркою достовірності результатів та не підміняє власну інтелектуальну працю автора.

4.2. Університет не допускає неправомірного використання ІІІ, зокрема порушень етичних норм, принципів академічної доброчесності чи законодавства, та сприяє формуванню освітньо-наукового середовища, заснованого на прозорості, доброчесності та високих стандартах наукової етики.

4.3. Університет заохочує використання здобувачами вищої освіти ІІІ як допоміжного інструменту для розвитку навчальних компетентностей і підвищення ефективності навчання. ІІІ має слугувати виключно додатковим засобом підтримки освітньо-наукового процесу, не замінюючи власних зусиль студентів і дотримуючись принципів академічної доброчесності.

4.4. Здобувачам вищої освіти для підтримки освітньо-наукового процесу **дозволяється використання ІІІ**, зокрема для:

- аналізу великих обсягів даних, розпізнавання образів, статистичного аналізу тощо з обов'язковою верифікацією результатів;
- пошуку літератури чи даних за умови подальшого самостійного оцінювання достовірності, надійності джерел та ознайомлення з матеріалами;
- генерації контенту, зокрема, написання текстів, програмного коду, ескізів, мультимедійних матеріалів (анімацій, відео, інтерактивних презентацій) чи ігрових сценаріїв з подальшим аналізом, редагуванням та обробкою автором;
- формулювання початкових гіпотез з подальшим самостійним обґрунтуванням їхньої валідності автором;
- організації самостійного навчання з метою розвитку навичок письма, вдосконалення стилю висловлювання, розширення лексичного запасу через персоналізовані вправи та завдання;
- проведення дискусій і розвитку ідей шляхом моделювання діалогів, обговорення концепцій, аналізу позицій «іншої сторони», а також перегляду й переформулювання власних ідей з метою підвищення їхньої чіткості, логічності та структурованості з подальшим обґрунтуванням і вдосконаленням автором;
- редагування та перевірки текстів з метою підвищення чіткості, логічності, стилістичної виразності та конкретики, а також для автоматизованої перевірки

граматичних, структурних і стилістичних помилок з подальшим обов'язковим аналізом і авторським доопрацюванням;

- критичного аналізу результатів, отриманих за допомогою ШІ, з метою виявлення помилок, недоліків чи обмежень, а також пошуку ефективних або альтернативних рішень порівняно з запропонованими ШІ, з подальшим обґрунтуванням і вдосконаленням автором;

- перетворення голосової інформації на друкований текст шляхом обробки природної мови з подальшим редагуванням і перевіркою відповідності отриманого тексту вихідному змісту;

- створення попередніх варіантів перекладів текстів із подальшим редагуванням, аналізом і вдосконаленням автором.

4.5. Здобувачі вищої освіти повинні розуміти, що надмірне використання ШІ може обмежити розвиток їхніх базових навичок, необхідних для вирішення професійних завдань і вдосконалення комунікативних здібностей.

4.6. Якщо здобувачі вищої освіти не готові критично оцінювати контент, створений за допомогою ШІ, їм слід утриматися від використання таких інструментів як навчальної підтримки.

4.7. В освітньо-науковій діяльності здобувачів вищої освіти **не допускається використання ШІ**, зокрема для:

- виконання підсумкових робіт під час участі у контрольних заходах (контрольні роботи, залікові тести, іспити, квізи, індивідуальні письмові завдання тощо), якщо інше не дозволено викладачем;

- повного копіювання згенерованого ШІ контенту (текстів, зображень, відповідей тощо) без критичної обробки, редагування чи належного посилання на джерело у випадках, коли використання ШІ дозволено;

- імітації самостійного мислення чи створення відповідей, які не відображають особистих зусиль здобувача вищої освіти, зокрема у творчих роботах (есе, курсові, кваліфікаційні роботи, огляди літератури тощо), що вимагають авторського аналізу, рефлексії чи міркувань;

- виконання розрахункових чи аналітичних завдань, де необхідне самостійне розуміння логіки, встановлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків;

- підготовки до дебатів, усних презентацій чи аналізу первинних джерел, що потребують самостійного формулювання думок, інтерпретації та контекстуального аналізу;

- створення контенту, який порушує авторські права чи етичні норми, включаючи публікацію згенерованого контенту, що може спотворювати реальність чи знецінювати важливість повідомлень.

4.8. Під час виконання письмових навчальних завдань, підготовки звітів з практики, курсових та кваліфікаційних робіт здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності та забезпечувати прозорість застосування ШІ. Факт використання ШІ має бути задокументований одним з наведених способів:

- додавання [Декларації щодо внеску ШІ](#) відповідно до таксономії делегування завдань ШІ (GAIDeT, Generative AI Delegation Taxonomy, розроблена науковцями

Бердянського державного педагогічного університету у співпраці з колегами);

- зазначення у примітці: «Під час виконання цього завдання/роботи було використано [назва ШІ-моделі], зокрема для [короткий опис, наприклад: структурування тексту, перевірка граматики, редагування, переклад, пошук літератури, підготовку таблиць тощо]».

Відомості про роль та внесок ШІ під час виконання завдання, підготовки звіту чи роботи розміщуються у вступі (за наявності) або наприкінці завдання.

4.9. Науково-педагогічним та педагогічним працівникам з метою підвищення ефективності та якості освітнього процесу **дозволяється використання ШІ**, зокрема для:

- оцінювання окремих елементів академічних робіт здобувачів вищої освіти, як от, структура, аргументація та стиль;

- генерації різноманітних навчальних матеріалів, зокрема тестів, завдань, пояснень складних тем, а також інтерактивних презентацій з елементами анімації чи звукових ефектів для підвищення зацікавленості студентів;

- пошуку та аналізу наукових джерел і даних, генерації ідей для навчальних проєктів і досліджень, а також для опрацювання значних обсягів інформації, необхідної для підготовки лекцій та навчально-методичних матеріалів;

- пошуку інноваційних ідей і розробки практичних завдань, що відповідають профілю спеціальності, з подальшим адаптуванням і їх перевіркою;

- автоматизованого надання відповідей на типові запитання здобувачів вищої освіти та забезпечення організаційно-технічної підтримки в межах освітньо-наукового процесу;

- аналізу навчальних досягнень, інтересів і потреб здобувачів вищої освіти з метою надання персоналізованих рекомендацій щодо додаткових навчальних матеріалів і ресурсів.

4.10. В освітній діяльності науково-педагогічних та педагогічних працівників **не допускається використання ШІ**, зокрема для:

- імітації комунікації зі здобувачами вищої освіти (зокрема, у форматі лекцій, консультацій тощо), у випадках, коли необхідна автентична взаємодія та безпосереднє застосування професійних знань, навичок і досвіду науково-педагогічного працівника;

- використання інструментів ШІ, які обробляють або зберігають конфіденційну чи персональну інформацію студентів, колег або партнерів без належних заходів захисту та правових підстав;

- виконання завдань, що потребують виключно професійної експертизи, зокрема, індивідуального супроводу здобувачів вищої освіти, розробки стратегій їх навчання чи вирішення етичних питань;

- автоматизованого оцінювання академічних робіт здобувачів вищої освіти без подальшого аналізу та обґрунтування результатів науково-педагогічним працівником, що може замінити його професійне судження.

4.11. Науковим, науково-педагогічним працівникам, здобувачам вищої освіти при провадженні наукової діяльності **дозволяється використання ШІ**, зокрема для:

- аналізу великих обсягів даних, розпізнавання образів, статистичного аналізу

тощо з обов'язковою верифікацією результатів;

- пошуку літератури чи даних за умови подальшого самостійного оцінювання достовірності, надійності джерел та ознайомлення з матеріалами;

- генерації контенту, зокрема, написання текстів, програмного коду, ескізів, мультимедійних матеріалів (анімацій, відео, інтерактивних презентацій) з подальшим аналізом та особистим опрацюванням автором;

- формулювання початкових гіпотез з подальшим самостійним обґрунтуванням їхньої валідності автором;

- редагування та перевірки текстів з метою підвищення чіткості, логічності, стилістичної виразності та конкретики, а також для автоматизованої перевірки граматичних, структурних і стилістичних помилок з подальшим обов'язковим аналізом і авторським доопрацюванням;

- критичного аналізу результатів, отриманих за допомогою ШІ, з метою виявлення помилок, недоліків чи обмежень, а також пошуку ефективних або альтернативних рішень порівняно з запропонованими ШІ, з подальшим обґрунтуванням і вдосконаленням автором;

- перетворення голосової інформації на друкований текст шляхом обробки природної мови з подальшим редагуванням і перевіркою відповідності отриманого тексту вихідному змісту;

- створення попередніх варіантів перекладів текстів із подальшим редагуванням, аналізом і вдосконаленням автором.

4.12. Наукові, науково-педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти повинні розуміти, що надмірне використання ШІ у науковій діяльності може обмежити розвиток їхніх дослідницьких навичок, необхідних для вирішення професійних завдань.

4.13. У науковій діяльності наукових, науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти **не допускається використання ШІ**, зокрема для:

- повного копіювання згенерованого ШІ контенту (текстів, зображень, відповідей тощо) без критичної обробки, редагування чи належного посилання на джерело у випадках, коли використання ШІ дозволено;

- імітації самостійного мислення, що не відображає особистих зусиль науковця;

- виконання розрахункових чи аналітичних задач, де необхідне самостійне розуміння логіки, встановлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків;

- створення контенту, який порушує авторські права чи етичні норми, включаючи публікацію згенерованого контенту, що може спотворювати реальність чи знецінювати важливість повідомлень.

4.14. Під час виконання наукових робіт, підготовки звітів та наукових публікацій науковці зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності та забезпечувати прозорість застосування ШІ. Факт використання ШІ має бути задокументований одним з наведених способів:

- додавання [Декларації щодо внеску ШІ](#) відповідно до таксономії делегування завдань ШІ (GAIDeT, Generative AI Delegation Taxonomy, розроблена науковцями Бердянського державного педагогічного університету у співпраці з колегами);

- зазначення у примітці: «Під час виконання цього завдання/роботи було використано [назва ІІІ-моделі], зокрема для [короткий опис, наприклад: структурування тексту, перевірка граматики, редагування, переклад, пошук літератури, підготовку таблиць тощо]».

Відомості про роль та внесок ІІІ під час виконання наукової роботи, підготовки звіту чи написанні наукової роботи розміщуються у розділі, присвяченому методиці досліджень, та/або наприкінці роботи чи наукової публікації.

4.15. Академічно недоброчесним визнається використання технологій ІІІ, що порушує принципи доброчесності та наукової етики, зокрема: видавання тексту чи вмісту, згенерованого або перефразованого ІІІ, за власну роботу без належного цитування (плагіат); неправомірне повторне використання власних матеріалів, перероблених ІІІ, як нових (самоплагіат), а також створення й використання неправдивих даних, згенерованих ІІІ, як підстави для наукових висновків (фабрикація даних). Такі дії суперечать Кодексу академічної доброчесності університету, стандартам відкритої науки та чинному законодавству і є неприпустимими.

5. НАСТАНОВИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ІІІ В ОСВІТНІЙ ТА НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

5.1. Університет підтримує свідоме та відповідальне використання ІІІ в освітній та науковій діяльності. Замість встановлення загальних заборон, ми зосереджуємося на формуванні культури доброчесного та відповідального використання цих технологій.

5.2. Результати освітньої та наукової діяльності мають бути продуктом оригінальної творчої роботи здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників. ІІІ може використовуватися як допоміжний інструмент для підтримки творчого й аналітичного процесу їх підготовки, проте не замінювати критичне мислення, особисті дослідницькі зусилля та інтелектуальний внесок автора. Використання ІІІ має сприяти розвитку компетентностей, а не підміняти їх.

5.3. ІІІ не може бути єдиним джерелом інформації через його обмеження, зокрема ризик створення хибної, застарілої чи упередженої інформації. Оскільки ІІІ не виконує незалежної верифікації фактів, усі отримані від нього дані потребують перевірки через авторитетні академічні джерела, критичного аналізу та зіставлення з альтернативними точками зору.

5.4. Учасники освітньо-наукового процесу повинні прозоро документувати використання ІІІ в освітній та науковій діяльності. Така відкритість підтримує наукову етику, забезпечує належну оцінку авторського внеску та сприяє відповідальному використанню технологій. Приховування використання ІІІ порушує принципи академічної доброчесності та може призвести до некоректної оцінки результатів навчання чи дослідження.

5.5. У межах академічної свободи науково-педагогічні працівники мають право встановлювати обмеження щодо використання ІІІ під час опанування здобувачами вищої освіти відповідної навчальної дисципліни. Такі обмеження повинні ґрунтуватися на специфіці предметної галузі, методологічних вимогах або

педагогічних цілях дисципліни з метою досягнення визначених результатів навчання. За потреби рекомендовано відображати їх у силабусі (підрозділ 7.1 «Політика щодо академічної доброчесності» розділу «Політика курсу») та на сторінці навчального курсу дисципліни на платформі Moodle та/або Teams.

5.6. Учасники освітньо-наукового процесу під час використання ІІІ зобов'язані враховувати його обмеження та ризики, зокрема схильність до створення хибної, упередженої чи неактуальної інформації. Розуміння цих слабких сторін є ключовим для відповідального застосування ІІІ в освітній та науковій діяльності, щоб уникнути помилок і забезпечити якість результатів навчання та дослідження.

5.7. Використання ІІІ не повинно слугувати засобом штучного підвищення рівня власної компетентності чи створення оманливого враження про наявні знання та навички. Такі дії суперечать принципам академічної доброчесності та підривають довіру в освітньо-науковому середовищі.

5.8. Учасникам освітньо-наукового процесу слід утримуватися від введення особистої чи конфіденційної інформації в системи ІІІ, оскільки ці дані можуть зберігатися, оброблятися або використовуватися способами, що виходять за межі контролю користувача, створюючи ризики для приватності та безпеки осіб.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО-НАУКОВОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ІІІ

6.1. Учасники освітньо-наукового процесу (здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники, інші особи, залучені до освітньо-наукового процесу у порядку, що встановлюється закладом освіти) можуть нести відповідальність за недоброчесне використання ІІІ в різних формах – адміністративній, кримінальній та академічній/етичній (встановленій внутрішніми нормативними актами університету).

6.2. Науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники несуть відповідальність за неетичне використання ІІІ та мають дотримуватися норм професійної етики в методах дослідження, викладання, забезпечувати прозорість використання алгоритмів, не допускати дискримінації й порушень академічної доброчесності чи інформаційної безпеки у навчально-методичних матеріалах, чи академічних роботах.

6.3. Науково-педагогічні та педагогічні працівники забезпечують об'єктивне та неупереджене оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, враховуючи вплив ІІІ та дотримуючись принципів академічної доброчесності.

6.4. Здобувачі вищої освіти несуть відповідальність за порушення академічної доброчесності та неетичне використання ІІІ під час виконання навчальних завдань, академічних робіт чи проходження контрольних заходів.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Політика набуває чинності з дати її затвердження наказом ректора.

7.2. Всі зміни та доповнення до Політики розглядаються та приймаються на засіданні Вченої ради університету та затверджуються наказом ректора.